

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

การค้นคว้าอิสระเรื่อง การจัดชั้นเรียนรูปแบบห้องเรียนใหญ่ ของโรงเรียนประถมศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนสันปูเลย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดชั้นเรียน และศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการจัดชั้นเรียนรูปแบบห้องเรียนใหญ่ ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 3 คน ครูผู้สอน จำนวน 11 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 - 6 จำนวน 104 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 55 คน ในปีการศึกษา 2543 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตที่ใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์และแบบสอบถามใช้สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งนำเสนอในรูปของตารางประกอบการบรรยาย สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

จากการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนทั้งชายและหญิงมีจำนวนใกล้เคียงกัน มีอายุในช่วง 41 - 51 ปี ขึ้นไป มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอคอยสะเกิด อำเภอเมือง และอำเภออื่น นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวนนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 มากที่สุดในจำนวนนักเรียนทั้งหมด ผู้ปกครองนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นหญิง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง

สภาพทั่วไปของโรงเรียนที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนที่จัดชั้นเรียนรูปแบบห้องเรียนใหญ่ มี 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านสันตันดู่ จัดการเรียนการสอนในระดับ ป.1-2 โรงเรียนบ้านป่าขุย จัดการเรียนการสอนในระดับ ป.3-4 และโรงเรียนบ้านท่าแร่ จัดการเรียนการสอนในระดับ ป.5-6 โรงเรียนแต่ละแห่งอยู่ห่างกันไม่เกิน 3 กิโลเมตร ทั้งหมดตั้งอยู่ในเขตตำบลสันปูเลยอำเภอคอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ห่างจากตัวอำเภอเมืองเชียงใหม่ไปทางทิศตะวันออกเฉียง 8 กิโลเมตร มีสภาพสังคมเป็นสังคมชนบทที่มีความพร้อมทางสาธารณูปโภค มีวัฒนธรรมและการดำเนินวิถีชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน ประชากรทั้ง 3 หมู่บ้านมีจำนวนประมาณ 3,000 คน ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั้งในหมู่บ้านและในเมือง รองลงมาทำการเกษตร ซึ่งทำให้ประสบกับวิกฤติทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้จำนวนประชากรวัยเด็กลดน้อยลง ประกอบกับประชากรส่วนใหญ่มีการศึกษาเพียงการศึกษาภาคบังคับ และไม่มีประสบการณ์ในการร่วมจัดการศึกษากับโรงเรียน จึงทำให้ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจใน

เรื่องการจัดการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงร่วมมือกับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หนองคายแก้ไขปัญหาจากการที่จำนวนนักเรียนลดน้อยลง และให้โรงเรียนสามารถเปิดทำการสอนต่อไปได้อีก จึงเกิดโครงการการจัดชั้นเรียนรูปแบบห้องเรียนใหญ่ขึ้น ซึ่งในการดำเนินงานอาศัยการประชาสัมพันธ์ การประชุมผู้ปกครอง และบุคลากรในชุมชนที่เกี่ยวข้องทั้งก่อนและระหว่างการทำงาน และได้เริ่มจัดชั้นเรียนรูปแบบห้องเรียนใหญ่ตั้งแต่ปลายปี การศึกษา 2541 เป็นต้นมา แต่หลังการจัดชั้นเรียนแล้วขาดการประชาสัมพันธ์และประเมินผลการดำเนินงานให้กับชุมชนทราบ

ในการดำเนินงานในแต่ละโรงเรียน ได้มีการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน โดยจัดห้องกิจกรรมตามกลุ่มประสบการณ์ จัดเครื่องอำนวยความสะดวกและบรรยากาศในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น การจัดมุมการเรียนรู้ การจัดป้ายนิเทศ การจัดมุมแสดงผลงานของนักเรียน รวมทั้งการตกแต่งอื่น ๆ การจัดหาแหล่งวิทยากรในชุมชนซึ่งก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ในแต่ละโรงเรียนจะมีจำนวนครูผู้สอน เท่า ๆ กัน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ครูสอนเวียนในวิชาที่ตนเองถนัด

การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดกระบวนการกลุ่มและการบูรณาการตามความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรม ส่วนด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้จัดทำสื่อการเรียนการสอนรวมถึงวัสดุสิ้นเปลือง โรงเรียนแต่ละโรงเรียนจะนำมารวมกันและใช้ร่วมกัน การจัดทำเอกสารประจำชั้นครูประจำชั้นจะเป็นผู้กรอกข้อมูลนักเรียนในด้านอื่น ๆ ส่วนครูประจำวิชาจะเป็นผู้กรอกผลการวัดประเมินผล ซึ่งผลการวัดและประเมินผลดังกล่าวได้มาจากเครื่องมือที่ครูจัดทำขึ้นเอง จากการสังเกตการตรวจผลงานจากแฟ้มสะสมงานและผลงานที่นักเรียนจัดแสดง ซึ่งผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น เช่นมีความกล้าแสดงออกในการแสดงความคิดเห็น รู้จักการค้นคว้าหาความรู้ และเรียนรู้อย่างมีความสุขโดยไม่มีปัญหาของนักเรียนระหว่างโรงเรียนแต่อย่างใด

ด้านความคิดเห็นของครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ครูผู้สอนเห็นว่า การจัดชั้นเรียนรูปแบบห้องเรียนใหญ่นั้นเป็นการแบ่งเบาการทำงานของครูที่ได้รับมอบหมายทำให้ครูมีเวลาในการเตรียมการสอน อีกทั้งยังได้สอนตามรายวิชาที่ตนถนัด ทั้งนี้เพราะว่าในแต่ละระดับชั้นจะมีจำนวนครูเหลือเพียงพอ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นกระบวนการสามารถจัดได้ง่ายและหลากหลายเพราะจำนวนนักเรียนที่มากขึ้น มีอาคารสถานที่เพียงพอที่จะจัดห้องกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้สะดวก มีวัสดุครุภัณฑ์เพิ่มขึ้นสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ได้แหล่งวิทยากรภายนอกเพิ่มขึ้น ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจดีขึ้น มีความกระตือรือร้นและมีความสุขในการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลไม่มีความยุ่งยาก ดังนั้นครูผู้สอนเห็นว่า ควรจัดชั้นเรียนรูปแบบห้องเรียนใหญ่ในปีต่อไป

ส่วนความคิดเห็นของนักเรียน เห็นว่า สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนร่วมกันของนักเรียนหลายหมู่บ้าน ทำให้เกิดความสนุกตื่นเต้น ได้เรียนรู้จากเพื่อนต่างหมู่บ้านและยินดีที่จะนั่งรวมกันกับเพื่อนต่างโรงเรียน อีกทั้งการได้เรียนกับครูหลายๆ คนทำให้สนุกไม่เบื่อ นักเรียนได้เป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในบทเรียน กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการตั้งใจเรียนรู้ในวิชาต่างๆ อีกทั้งแหล่งวิทยาการในชุมชนได้มีส่วนส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น และต้องการเรียนในโรงเรียนที่จัดชั้นเรียนรูปแบบนี้ในปีการศึกษาต่อไป

ด้านผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ มีความเห็นว่า การจัดชั้นเรียนรูปแบบห้องเรียนใหญ่นี้เป็นการแก้ปัญหาของโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนน้อย เช่นเดียวกับความคิดเห็นของครู เมื่อจัดชั้นเรียนรูปแบบห้องเรียนใหญ่แล้วทำให้โรงเรียนยังคงดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนได้ต่อไป อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของนักเรียน นักเรียนได้เปลี่ยนบรรยากาศในการเรียนในโรงเรียนหลายแห่ง ทำให้นักเรียนมีความสนใจเรียนเพิ่มขึ้น เกิดการเรียนรู้ส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น และยังก่อให้เกิดความสามัคคีของผู้ปกครองนักเรียนและประชากรระหว่างหมู่บ้านอีกด้วย มีส่วนน้อยเห็นว่า การจัดชั้นเรียนรูปแบบห้องเรียนใหญ่ ไม่ได้ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างนักเรียน และไม่เป็นการลดภาระของครู ส่วนปัญหาที่พบคือ การติดต่อกับโรงเรียนไม่สะดวก และเพิ่มภาระในด้านค่าใช้จ่ายให้กับผู้ปกครองมากขึ้น แต่ก็ยังเห็นควรให้โรงเรียนจัดชั้นเรียนแบบนี้ต่อไป จนกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา

ส่วนข้อดีและข้อดีของจะสรุปจากการศึกษาได้ว่า ข้อดี จำนวนครูในแต่ละระดับชั้นที่เพิ่มขึ้นทำให้ครูมีเวลาเตรียมการสอนและปฏิบัติภารกิจอื่นที่ได้รับมอบหมายได้ ครูสามารถสอนในวิชาที่ตนเองถนัดและจัดการสอนเวียนตามรายวิชาได้อย่างเหมาะสม นักเรียนแต่ละชั้นที่เพิ่มขึ้นทำให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ง่ายและหลากหลาย มีอาคารสถานที่เหลือเพียงพอที่จะจัดกิจกรรมตามกลุ่มประสบการณ์ได้ นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการเรียนร่วมกันจากครูหลายๆ คน นักเรียนมีความเข้าใจและกระตือรือร้นในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น นอกจากนั้นยังสร้างความสามัคคีระหว่างเด็กนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และชาวบ้านแต่ละหมู่บ้านด้วย

ข้อด้อยที่พบ เป็นปัญหาการประสานงานระหว่างโรงเรียนต่อโรงเรียน และโรงเรียนกับผู้ปกครองนักเรียนที่ไม่สะดวกและไม่ทันต่อเหตุการณ์ และยังพบปัญหาการเดินทางไปโรงเรียนของนักเรียนในเรื่องค่าพาหนะที่ได้รับงบประมาณอุดหนุนไม่เป็นปัจจุบัน

อภิปรายผล

ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า ประเด็นที่น่าสนใจและสามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. สภาพโรงเรียนที่เกี่ยวข้อง แต่ละโรงเรียนล้วนประสบปัญหาจากจำนวนนักเรียนลดน้อยลงและปัญหาการขาดแคลนครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าแต่ละโรงเรียนตั้งอยู่ในเขตชานเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้อัตราการเกิดน้อยลงเพราะประชากรเห็นความจำเป็นของการคุมกำเนิดและความไม่พร้อมที่จะมีบุตร ทำให้จำนวนเด็กที่จะเข้าเรียนในโรงเรียนมีน้อยตามไปด้วย และอาจเกิดจากการที่ผู้ปกครองที่มีฐานะดีบางส่วนส่งลูกเข้าเรียนในโรงเรียนในเมือง หรือโรงเรียนใหญ่ ที่ไม่อยู่ในเขตบริการของโรงเรียนในหมู่บ้าน ซึ่งกรณีนี้มักเกิดกับโรงเรียนที่อยู่ในเขตชานเมือง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากค่านิยมและทัศนคติของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนในหมู่บ้านของตนด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของ สวัสดิ์ อินแถลง (2535 , หน้า 125) ที่พบว่า ปัญหาการเลื่อนไหลของนักเรียนข้ามเขตบริการของโรงเรียน โดยมีนักเรียนจำนวนหนึ่งเลื่อนไหลเข้ามาเรียนในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ ทำให้โรงเรียนที่อยู่ในเขตบริการมีจำนวนนักเรียนลดน้อยลง นอกจากนี้ในหมู่บ้านทั้ง 3 แห่ง ยังขาดผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการศึกษา จึงทำให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโรงเรียนในหมู่บ้านของตนเองน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ สกฤต หล้าปาวงศ์ (2541 , หน้า 52) ที่กล่าวว่า ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในฐานะของ ชมรมศิษย์เก่า และชมรมครูและผู้ปกครอง ไม่มีการจัดตั้งองค์กรดังกล่าวเลยทำให้ชุมชนไม่มีบทบาทในการร่วมจัดการศึกษาเท่าที่ควร ซึ่งจากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กประสบปัญหานักเรียนมีจำนวนน้อยลงและปัญหาการขาดแคลนครู ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่โรงเรียนแต่ละโรงเรียนจะต้องมารวมกันเพื่อแก้ปัญหาในการจัดการศึกษา การจัดชั้นเรียนรูปแบบห้องเรียนใหญ่เป็นแนวทางหนึ่งในอันที่จะทำให้การดำเนินงานกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนดังกล่าวดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ในด้านการดำเนินงาน มีประเด็นว่าจะทำอย่างไรจึงจะแก้ปัญหาดังกล่าวและทำให้โรงเรียนยังคงอยู่ทั้ง 3 โรงเรียน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคอยสะเกิดได้จัดวางรูปแบบในลักษณะให้โรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียนที่เกี่ยวข้อง นำนักเรียนมาเรียนรวมกันเป็นระดับชั้น โดยจัดให้แต่ละโรงเรียนดำเนินการสอนโรงเรียนละ 2 ระดับชั้น ซึ่งรูปแบบดังกล่าว สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ระบุในคู่มือหลักสูตรประถมศึกษา 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) (2534 , หน้า 78) เสนอการจัดชั้นเรียนแบบรวมหลายชั้น ซึ่งเป็นการจัดชั้นเรียนรวมกันตั้งแต่ 2 ชั้นขึ้นไป เช่น จัดชั้นป. 1 - 2 หรือ ป.3 - 4 หรือ ป.5 - 6 นำมารวมกัน และสอดคล้องกับแนวความคิดของ โกศล ปราคำ และวัชรภรณ์ วัตรสุข (2536) (อังใน ธนะยศ สายปรีญโญ 2542 , หน้า 11) ที่กล่าวว่า รูปแบบโรงเรียนรวมศูนย์ แบบรวมชั้นเรียน มีลักษณะการจัดโดยการเคลื่อนนักเรียนบางชั้นมาเรียนในอีกโรงเรียนหนึ่งที่ครูมีความพร้อมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน และโรงเรียนที่เข้าโครงการต้องไม่อยู่ห่างกันมาก (ไม่เกิน 3 กิโลเมตร) ซึ่งจากการดำเนินงานดังกล่าวส่งผลดีที่ว่า ทำให้โรงเรียนมีอาคารสถานที่อย่างเพียงพอ จนสามารถจัดห้องเรียนและห้องกิจกรรมกลุ่มประสบการณ์ต่างๆได้ ซึ่ง

แน่นอนจำนวนชั้นที่หายไปทำให้มีห้องว่างเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ในแต่ละห้องเรียนครูยังสามารถจัดมุมประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ดังที่ สุมณ อมรวิวัฒน์ และ สมพงษ์ จิตระดับ (2531, อ้างใน ปราโมทย์ อุปลัมภ์ 2538 , หน้า 12) กล่าวว่า ห้องเรียนที่ดีต้องจัดมุมหนังสือมุมประสบการณ์ สื่อการสอนบางประเภทได้เพียงพอและมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน สอดคล้องกับ กาญจนา เกียรติประวัติ (2536, อ้างใน ปราโมทย์ อุปลัมภ์ 2538 , หน้า 13) ที่กล่าวว่า ห้องเรียนที่ดีต้องมีมุมสร้างความสนใจ (Display center) เพื่อส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนให้เหมาะสมกับแต่ละเรื่อง โดยมีป้ายนิเทศหรือมุมแสดงวัสดุอุปกรณ์ ภาพหรือข่าวที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียน เพื่อรื้อให้นักเรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น นอกจากนี้ยังปรับสภาพภูมิทัศน์และ สิ่งแวดล้อมให้เป็นระเบียบเรียบร้อยร่มรื่น ด้วยการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ทำให้บรรยากาศในโรงเรียนน่าเรียน ดังที่ สุมณ อมรวิวัฒน์ (2530 , หน้า 80) กล่าวว่า สภาพของสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในการศึกษาเล่าเรียนที่ดี มีลักษณะ 4 ประการ ได้แก่ ความสงบ ความใกล้ชิดกับธรรมชาติ ความแปลกใหม่ และเปลี่ยนแปลงไม่จำเจ และความสะอาดมีระเบียบและเรียบร้อย อีกทั้งโรงเรียนยังสามารถเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่และห้องต่าง ๆ ได้ เช่น ใช้เป็นสถานที่ประชุมของหมู่บ้าน ใช้เป็นสนามฝึกซ้อมกีฬาของเยาวชนในหมู่บ้าน

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทั้ง 3 โรงเรียน มีอายุ 41 - 51 ปีขึ้นไป ซึ่งยังสามารถปฏิบัติงานการสอนตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ซึ่งจะต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอน เพื่อสนองต่อความต้องการและความแตกต่างของผู้เรียนและกระบวนการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป อาจเป็นเพราะว่า ตัวครูมีจิตสำนึกและรับผิดชอบในการเป็นครู และประกอบกับมีใจเปิดกว้างยอมรับในความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ เห็นประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับ ก็แสดงให้เห็นถึงการยอมรับการเปลี่ยนแปลงและพร้อมจะพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกสมัยใหม่ ดังเช่น อานาจ จันทร์แป้น (2542 , หน้า 132) กล่าวว่า บุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อภารกิจของ โรงเรียน คือ ครูและผู้บริหาร การเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ หรือการนำสิ่งใหม่ ความคิดใหม่และปฏิบัติใหม่เข้าสู่โรงเรียน และชั้นเรียน จึงเป็นภาระหน้าที่ของครู และผู้บริหารโดยตรง การสังเกตจากการจัดการเรียนการสอนที่พบว่า ครูเน้นการบูรณาการ และให้ผู้เรียนใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนรู้ มีการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์ ฯลฯ ซึ่งใช้เพียงโรงเรียนเดียวเนื่องจากในหมู่บ้านนั้นมีโบสถ์คริสตจักรตั้งอยู่ และทางผู้เผยแพร่ศาสนาเป็นผู้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี จึงได้เสนอนำนักเรียนไปเรียนรู้การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ให้โดยไม่คิดมูลค่าใด ๆ นับเป็นความร่วมมือของชุมชนในด้านการศึกษาถึงแม้จะเป็นส่วนน้อยก็ตาม

4. ด้านความคิดเห็นของครูผู้สอน มีประเด็นที่ครูส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างมากว่า เป็นการแบ่งเบาภาระของครู ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ตามปกติครูผู้สอนจะต้องปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเป็นภารกิจของโรงเรียนนอกเหนือจากงานสอน และรับผิดชอบชั้นเรียนต่อครูคนเดียว เมื่อมีครูมาเพิ่มขึ้นเป็น 4 คนต่อ 2 ชั้นเรียนและใช้การสอนเวียนทำให้ครูแต่ละคน รับผิดชอบกลุ่มประสบการณ์วิชาน้อยลง จึงมีครูส่วนหนึ่งมีเวลาที่จะปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายและเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนได้มากขึ้นเมื่อครูคนอื่นเข้าปฏิบัติการสอน และเด็กที่มาด้วยกันมีเด็กเก่งและเด็กอ่อนปนกัน เมื่อแบ่งกลุ่มกิจกรรมเด็กเก่งก็สามารถช่วยเหลือเด็กเรียนอ่อนได้ ซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2534, หน้า 79) ที่กล่าวว่า การจัดแบบรวมชั้น เป็นการแบ่งเบาภาระครูผู้สอน คือ เด็กเก่งจะช่วยสอนเด็กที่อ่อนกว่า และสนองเจตนารมณ์ในโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้นเรียนอย่างเพียงพอ และครูยังได้สอนตามวิชาที่ตนเองถนัด ซึ่งเป็นเหตุผลที่ว่า ครูสามารถตกลงกันได้ว่าตนเองจะสอนตามวิชาที่ถนัด ทั้งนี้เพราะระดับชั้นมีความใกล้เคียงกันมีจำนวนครูมากพอที่จะสอนเวียนกันได้ ดังที่ อุไรวรรณ คำรินทร์ (2538, หน้า 102) พบว่า การมีครูครบชั้น ช่วยให้ครูเตรียม กิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เช่นเดียวกับที่ ทวีศักดิ์ สายมิตร (2542, หน้า 73) พบว่า การที่มีครูครบชั้นช่วยให้ครูมีเวลาเตรียมการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูครบชั้นสามารถสอนเวียนตามรายวิชาได้อย่างเหมาะสม นักเรียนมากขึ้นทำให้เกิดความสนุกสนานในการร่วมกิจกรรมอย่างมีชีวิตชีวาเช่นเดียวกับการศึกษาของ โกลด์ ปราคำและคณะ (อ้างในสกุล หล้าปวงศ์ 2541, หน้า 16) ที่พบว่า รูปแบบศูนย์โรงเรียน และรูปแบบการรวมชั้นเรียน เป็นการจัดการศึกษาที่สามารถแก้ไขปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในโรงเรียนได้ และสอดคล้องกับ ทวีศักดิ์ สายมิตร (2542, หน้า 74) ที่กล่าวว่า การรวมโรงเรียนสามารถแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งลักษณะการสอนเวียนดังกล่าวทำให้ครูมีเวลาพักบ้างนับเป็นข้อดีอย่างหนึ่งของการจัดชั้นเรียนรูปแบบห้องเรียนใหญ่นี้ และทำให้ครูผู้สอนส่วนใหญ่ชอบที่จะให้จัดรูปแบบชั้นเรียนนี้ต่อไป

5. ในส่วนความคิดเห็นของนักเรียนพบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นและสนุกสนานในการเรียนรู้สนใจในการค้นคว้าหาความรู้ มีความรักใคร่สามัคคีกันในระหว่างนักเรียนจากต่างหมู่บ้านที่มาเรียนร่วมกัน และส่วนใหญ่ชอบที่จะได้เรียนรู้กับครูหลาย ๆ คน ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่านักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกับเด็กที่อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน และในโรงเรียนเด็กนักเรียนไม่มีความแตกต่างกันทางด้านวัยและความคิด ประกอบกับไม่มีเด็กในวัยอื่นมาอยู่ร่วมทำให้เด็กในแต่ละโรงเรียนไม่มีความกังวลว่าจะไปสร้างปัญหาความเดือดร้อนให้กับเด็กชั้นอื่น จึงกล้าที่จะแสดงออกอย่างอิสระเต็มที่ และการที่เด็กที่มาจากหมู่บ้านเดียวกันต่างก็รู้จักกันมาจนเคยชินเมื่อมาพบเพื่อนใหม่จากหลายหมู่บ้านมาเรียนรวมกัน จึงรู้สึกกระตือรือร้นและตื่นเต้น และการที่ครูหมุนเวียนกันสอนทำให้เด็กไม่เบื่อ

เหมือนเช่นปกติที่นักเรียน เรียนกับครูคนเดียวตลอดเวลาสอดคล้องกับที่ รินภัทร์ ขอดแก้ว (2538 , หน้า 91) ได้กล่าวไว้ว่า นักเรียนมีความร่าเริงแจ่มใสเข้ากับเพื่อน ๆ ได้ รู้จักรับฟัง ผู้อื่นมีน้ำใจ รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านสังคมมากที่สุด มีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนต่างโรงเรียนที่มาร่วมกัน เช่นเดียวกับ โกศล ปราคำและคณะ (อ้างใน สกฤต หล้าปาวงศ์ 2541, หน้า 16) ที่กล่าวว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม แสดงออกถึงความมีชีวิตชีวา ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีผลทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ดีขึ้นเป็นที่พอใจของผู้ปกครองนักเรียนและตัวนักเรียนเองด้วย

6. ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน มีข้อประเด็นที่พบว่า นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน และเป็นการลดภาระของครูถึงแม้ว่าจะเป็นความเห็นส่วนน้อย แต่ก็ทำให้ทราบว่า ยังมีผู้ปกครองที่มีความเข้าใจในการจัดการศึกษาอยู่บ้าง อาจเนื่องมาจาก ผู้ปกครองมีความคิดกว้างไกล หรืออาจเคยเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานของโรงเรียน เช่น เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา อีกประเด็นคือปัญหาการประสานงานระหว่าง โรงเรียนที่จัดชั้นเรียนรูปแบบห้องเรียนใหญ่ทั้ง 3 โรงเรียน และระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนักเรียน ที่พบว่าไม่สะดวกและไม่ทันต่อเหตุการณ์ เท่าที่ควร ซึ่งอาจเป็นเพราะขาดการวางระบบที่ดี และการร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับคณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียนเดินทางมาโรงเรียนไม่สะดวก ผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางของนักเรียนเพิ่มขึ้น นับเป็นข้อด้อยอย่างหนึ่งของการจัดชั้นเรียนรูปแบบห้องเรียนใหญ่หรือรูปแบบอื่นที่เป็นการรวมโรงเรียน ที่นักเรียนจำเป็นต้องเดินทางไปเรียนในโรงเรียนที่อยู่ต่างหมู่บ้าน แต่เป็นข้อดีที่สามารถแก้ไขได้หากได้รับการเอาใจใส่จากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งภาคการศึกษาและองค์กรส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในเขตบริการของโรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียนนั้น ซึ่งน่าจะจัดโครงการรถรับส่งนักเรียนของสถานศึกษาหรือการสนับสนุนจากองค์กรส่วนท้องถิ่น สอดคล้องกับ สวัสดิ์ อินแถลง (2535, หน้า 127) ที่กล่าวว่า โครงการรถรับส่งนักเรียน (School Bus) เป็นโครงการจัดรถรับส่งนักเรียนไปเรียนในโรงเรียนที่เปิดชั้นเรียนใหม่ โดยรัฐสนับสนุนงบประมาณค่าเดินทางให้แก่เด็กนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง การจัดชั้นเรียนรูปแบบห้องเรียนใหญ่ของโรงเรียนประถมศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนต้นปูเลย ผู้ศึกษาใคร่เสนอแนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ ดังนี้

1. การดำเนินงานจัดชั้นเรียนรูปแบบห้องเรียนใหญ่นี้ ควรจะมีการประชาสัมพันธ์ไปยังผู้ปกครองและประชาชนในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับผู้ปกครองที่จะนำเด็กมาเข้าเรียนใหม่

2. การจัดชั้นเรียนรูปแบบห้องเรียนใหญ่นี้ น่าจะได้มีการขยายการดำเนินงานไปจัดทำในระดับมัธยมศึกษาด้วย เพื่อให้ใช้ประโยชน์จากการที่ครูเวียนกันสอน ทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้ไม่เบื่อ และเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของครูผู้สอน

3. การติดต่อประสานงานระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง อาจจัดตั้งคณะกรรมการประสานงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับบุคลากรในชุมชน เห็นควรมีการกำหนดวันเวลามาพบกัน เพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสาร และความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

4. การเดินทางไปโรงเรียนของนักเรียนทั้ง 3 โรงเรียน ควรให้องค์กรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแก้ปัญหา อาจนำรูปแบบรถโรงเรียนที่อ้างอิงในการศึกษามาใช้ให้เป็นรูปธรรม ทั้งนี้ ต้องมีการวางแผนดำเนินงานจากคณะกรรมการร่วมระหว่างโรงเรียนกับองค์กรท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ

5. ควรมีการจัดการอบรมเกี่ยวกับ รูปแบบการสอนให้แก่ครูผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อครูจะได้นำมาใช้ในการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6. ควรมีการจัดให้มีหรือนำนวัตกรรมที่เป็นเทคโนโลยีทางการศึกษา เช่น คอมพิวเตอร์ มาใช้ทุกโรงเรียน เพื่อเป็นการเสริมการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการประเมินผลการจัดชั้นเรียนรูปแบบห้องเรียนใหญ่ ในทุก ๆ ด้านอย่างเจาะลึก
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่าง การจัดชั้นเรียนรูปแบบห้องเรียนใหญ่กับการจัดชั้นเรียนปกติ